

El llenguatge Els noms de les lletres (II)

Dels noms de les lletres del nostre alfabet els més conflictius són segurament els de la h, de la v i de la x. El de la primera és hac (sense h final, és clar), el de la segona és ve (i no «u-ve»), i la tercera en té dos, ics i xeix, cap dels quals no coincideix amb el del castellà, prou sovint usat indegudament en català, i pronunciat, aleshores, habitualment «equits». Amb el segon d'aquests noms designem també el so palatal que el signe x té en mots com xarop o reixa. Cal advertir, a més, que considerant que en una bona part del nostre domini lingüístic ha desaparegut la diferència entre la b i la v —vuit i botar resulten homònims de vuit i votar— és comprensible que el nom d'aquest darrer símbol sigui generalment determinat amb un adjectiu que el distingeix del seu homònim: la ve baixa.

Els noms de les lletres tenen també la forma del plural corresponent, obtinguda, segons la norma general, afegint una s al singular: les as, les ges, dues cus. I també segons les normes, els que acaben en a canvien, a més, aquesta a en e: les emes, dues zetes. Ara: com que —tal com dèiem ahir— hom sol preferir habitualment, en l'escriptura, especialment quan es tracta de temes ortogràfics, de recórrer no a aquests noms sinó, simplement, als seus símbols, més eficaces per als propòsits que hom persegueix, la representació del seu plural origina algunes vacil·lacions. Normalment, ho resolem escrivint, per exemple «Trobem el grup gg en els mots suggerir i suggestió». Però aquesta solució no és possible en algunes frases, en les quals els signes són precedits per alguna forma del plural, com l'article o un numeral. Observem, aleshores, que mentre alguns autors escriuen, per exemple, les «as», «les dues mm», d'altres preferixen fer-ho així: «les a i les e», «les dues l consecutives».

Un altre punt gramatical que afecta tant els noms de les lletres com els símbols és el de l'apòstrof de l'article. Cal considerar que es tracta d'una excepció en l'ús d'aquest signe, encara que això no sigui generalment indicat a l'apartat corresponent de les normes gramaticals. En cap cas, doncs, no escriurem «l'a i l'e», «l'ema majúscula», sinó «la a i la e», «la ema majúscula».

Albert Jané